

En sammanfattning av Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2016 Västerbottens län

PROGNOS FÖR ARBETSMARKNADEN 2017

Text: Agneta Tjernström, 010-487 03 87
Arbetsförmedlingen, Analysavdelningen
Eftertryck tillåtet med angivande av källa
2016-12-07

Sammanfattning

Stark arbetsmarknad

Resultatet av presidentvalet i USA orsakar osäkerhet i omvärlden och uttalanden om omfattande protektionistiska åtgärder skapar oro i världshandeln. Arbetsmarknaden i USA rör sig dock åt rätt håll men i långsammare takt.

För Europas del är det framför allt Tysklands och Storbritanniens starka utveckling som ger den största draghjälp i området. Den ekonomiska aktiviteten i euroområdet är relativt god. Även fast utmaningarna på arbetsmarknaden kvarstår tyder alla indikatorer på att ekonomin fortsätter att lunka på åt rätt håll, om än i långsam takt.

I det europeiska perspektivet fortsätter den svenska arbetsmarknaden att utmärka sig på ett mycket positivt sätt. Vi har en lägre arbetslöshet, en mycket hög sysselsättningsgrad och en högre ekonomisk tillväxt jämfört med euroområdet. Trots vissa osäkerheter i omvärlden beräknas den privata liksom den offentliga konsumtionen ändå kunna fortsätta upprätthålla efterfrågan i ekonomin under 2017. Den viktigaste orsaken till detta är den växande befolkningen. Ju fler människor desto större konsumtionsbehov.

Om Sverige utmärker sig med en arbetsmarknad som är betydligt starkare än genomsnittet i Europa, så utmärker sig Västerbotten med en arbetsmarknad som är betydligt starkare än genomsnittet i Sverige. Länet har en arbetslöshet väsentligt under riksgenomsnittet och en sysselsättningsutveckling starkare än våra grannlän. Arbetsmarknaden har varit het och denna utveckling förväntas fortsätta om än i något dämpad takt.

Sysselsättningen ökar och arbetslösheten minskar ... men i dämpad takt

Sedan 2009 har sysselsättningen i länet ökat med 6 procent, vilket motsvarar riksgenomsnittet. Orsaken till Sveriges relativt kraftiga utveckling är att den svenska konjunkturen varit betydligt starkare än i eurozonen. Att antalet sysselsatta har ökat är också ett resultat av den starka arbetskraftsökningen under senare år. Befolkningsökningen har också bidragit till en ökad efterfrågan på varor och tjänster, inte minst gäller detta offentliga tjänster. Behovet av utbildning, vård och omsorg har ökat i takt med att vi blivit fler. Fler människor innebär alltid fler jobb. Sysselsättningen i länet bedöms öka med 700 personer fram till fjärde kvartalet 2017.

Arbetslösheten har minskat relativt starkt under 2016 men denna minskning bedöms mattas av under 2017. Detta beror huvudsakligen på ett stort inflöde av nyanlända, en grupp som har en betydligt längre väg in på arbetsmarknaden än genomsnittet. Under fjärde kvartalet 2017 väntas antalet totalt inskrivna arbetslösa minska med 200 personer jämfört med motsvarande period i år. Arbetslösheten bedöms då uppgå till 6,0 procent, eller cirka 8 000 personer.

Arbetslöshetens sammansättning

Arbetslösheten är högre bland män än bland kvinnor och då den även minskar långsammare bland männen än kvinnorna, så ökar skillnaden mellan könen. Orsaken till detta är den

könsuppdelade arbetsmarknaden. En femtedel av länets sysselsatta arbetar inom vård- och omsorgsyрken och av dessa är 85 procent kvinnor. Bland lärarna är drygt 75 procent kvinnor. Den höga efterfrågan på offentliga tjänster gynnar alltså kvinnor i högre utsträckning än män och arbetslösheten är därför betydligt lägre för kvinnor än för män.

Ungdomar har en något högre arbetslöshet än genomsnittet men här har antalet arbetslösa minskat mycket kraftigt under 2016 och uppgår nu bara till drygt 10 procent. Arbetslösheten är generellt sett mycket låg bland inrikes födda med minst en gymnasieutbildning och det är istället bland de utomeuropeiskt födda och korttidsutbildade som arbetslöshetsnivåerna utgör riktigt stora problem. I dessa grupper är över en femtedel av arbetskraften inskrivna som arbetsökande på arbetsförmedlingen, vilket innebär en arbetslöshet som är fyra gånger så hög som för de som är inrikes födda eller har en gymnasieutbildning.

Återhämtningen av ekonomin har inte gett samma positiva effekter för personer med långa inskrivningstider och en stor del av de arbetsökande har varit utan arbete länge. I oktober 2016 bestod arbetslösheten till över en tredjedel av personer som varit utan jobb i mer än 12 månader. Detta kan jämföras med juni 2009, då långtidsarbetslösheten endast utgjorde 18 procent av den totala arbetslösheten. Långtidsarbetslösheten består till stor del av korttidsutbildade och utrikes födda personer.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Vi blir färre och äldre i Västerbotten. Allt färre ska bidra till välfärden med kommunal och statlig inkomstskatt och allt färre ska försörja arbetsmarknaden med kompetenser. Vi måste alla inse att läget är annorlunda än det varit under de senaste decennierna. Det arbetskraftsutbud som finns idag och som kommer att finnas under åren framöver är huvudsakligen den som de nyanlända erbjuder. En effektiv integration och en tidig kontakt med arbetsmarknaden är inte bara avgörande för individerna utan också en samhällsekonomisk nödvändighet.

Efterfrågan på arbetskraft är hög i länet och att hitta rätt kompetens är avgörande för tillväxt och sysselsättning. Inom flera områden på arbetsmarknaden är tillgången till rätt kompetens alldeles för liten. Tillgången på utbildad arbetskraft som kan matchas mot den rådande efterfrågan, minskar successivt i allt fler kommuner och i allt fler yrken.

En annan viktig matchningsproblematik som har koppling till kunskapssamhället och teknikutvecklingen, är att allt fler människor inte ses som anställningsbara. Trösklarna för att få ett arbete har höjts samtidigt som fler har problem att leva upp till de krav som ställs. Vikten av en fullföljd gymnasieutbildning bör inte underskattas.

Länets framtida arbetsmarknad är inte enbart en fråga för arbetsmarknadspolitiken. Här behövs även ett större bostads-, näringslivs-, utbildnings- och integrationspolitiskt grepp.

Fakta om prognosen

Sammanfattningen av arbetsmarknadsutsikterna är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete. På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser hittar du arbetsmarknadsutsikter för samtliga län och för landet som helhet. De slutsatser som presenteras är Arbetsförmedlingens egna. Prognosmaterialet är fritt att användas och citeras med källhänvisning. Ansvarig utredare för denna prognos är Agneta Tjernström, telefon 010-487 03 87.

Vill du få mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke, rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Den uppdateras två gånger per år. Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. I den beskriver vi jobbmöjligheterna det närmaste året för nära 200 yrken. Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden. För drygt hälften av yrkena bedömer vi även jobbmöjligheterna de närmaste fem och tio åren.

I publikationen *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenterar vi i juni 2017.